Уговор Русије и Украјине о транзиту гаса истиче 2017. године, а пошто је сасвим јасно да Русија жели трајно да искључи суседа са гасоводне мапе, Европа се сада пита шта ће без тих количина.

Немачка канцеларка Ангела Меркел изненадила је пре два дана јавност изјавом да подржава захтев Бугарске за одржавање нових преговора са Русијом о пројекту „Јужни ток”.

– Морамо да испитамо сва правна питања везана за пројекат „Јужни ток” и затим да их искористимо за напредак разговора са Русијом, изјавила је она истичући да су бројни уговори већ потписани и да је за обе стране важно да остану поуздани партнери.

После тврдњи да ЕУ и Бугарска нису криве за прекидање градње „Јужног тока”, већ Русија, Меркелова је, после две недеље „спустила лопту”. Подсећања ради, њена главна замерка овом гасном пројекту било је да Руси не поштују европско законодавство, односно трећи енергетски пакет који прописује да власник гасовода не може да буде и власник гаса. Речју, траже да се то раздвоји истовремено занемарујући чињеницу да је Северни ток, који је Немачка градила с Русијом, изузет од овог правила и да Руси по пола деле власништво с Немцима.

Шта се у међувремену променило, зна једино немачка канцеларка.

Нико од званичника Русије није одреаговао на ову изјаву Ангеле Меркел.

Из руских кругова се незванично сазнаје да Меркелова Јужни ток поново ставља на

дневни ред, јер 2017. године истиче уговор Русије и Украјине о транзиту гаса, а пошто је сасвим јасно да Русија жели трајно да искључи Украјину са гасоводне мапе, Европа се сада пита шта ће без тих количина.

После свега ваља побројати добитнике и губитнике у овом својеврсном рулету великог пословног и енергетског пројекта. Највећи добитник је, без сумње, Америка. Њој тај гас, и гасовод, ништа није значио, али притиском на Европу још је једном је доказала своју политичку и геостратешку надмоћ. Она од тога нема корист, али ЕУ и Русија имају још какву штету. И то дугорочно.

Конзервативнији део ЕУ такође се радовао пропасти „Јужног тока". Окренути Америци и њеној илузионистичкој идеји о транспорту течног нафтног гаса прекоокеанским бродовима, као у време битке за Британију почетком Другог светског рата, као и о убрзаној експлоатацији уљаних шкриљаца, што је још једна енергетска заблуда, тај део ЕУ је готово с радошћу дочекао рђаве вести са Истока.

И ко је још велики добитник? Турска! Ни крива ни дужна нашла се у центру пажње и на смеру могуће нове трасе гасовода уз већ наговештени „Плави ток".

А губитници?

Одустајањем од „Јужног тока" Мађарска и Србија су, без сумње, највећи губитници. С једне стране изгубиле су веома вредан пројекат, али и подоста поверења у ЕУ, јер су се за њега бориле до последњег часа. Дотле је Бугарска, којој је, такође, једно време било веома стало до тог посла, под притиском ЕУ, али и САД, дигла руке. Међутим, они неће остати празних шака. Имаће, без сумње, јаку подршку фондова ЕУ безмало као од очекиваних такси за „Јужни ток". Да ли баш свих 750 милиона евра годишње, питање је, али много мање неће добити.

Србија ни од кога не добија ама баш ништа. Ни од ЕУ ни од Русије, као партнера који би својим новцем градио нашу деоницу. За овај пројекат ми смо залегли, замерајући се многима и када је требало и када баш није било нужно. Сада морамо да се боримо за утешну варијанту – алтернативни гасовод који би ишао од турско-грчке границе до нас, као и за деоницу Ниш–Димитровград у дужини од 180 километара којим би се гас од

Бугарске довео до Врања.

Сваку нашу потребу да имамо политичко-економску алтернативу, макар сведену и на оно огољено – и ЕУ и Русија, из Брисела су нам узимали за зло. Наводно нисмо довољно лојални европској идеји. Сада када је „Јужни ток" прошлост ЕУ ћути, иако Србија губи пола милијарде евра од такси и осталих погодности, неколико хиљада радних места, више гасних електрана у којима би се производила струја.

То је сада само наш проблем до кога не би дошло, како рече бивши канцелар Немачке Герхард Шредер, и први човек „Северног тока", да „ЕУ није свесрдно радила на његовој дискредитацији". И успела је уз прегршт краткорочних политичких поена. Дугорочно – видеће се.

Има, међутим, још губитника на том списку. Ту су Аустрија и Италија, али то су за разлику од Србије земље с јаким привредама које ће се већ некако снаћи.

Јасна Петровић-Стојановић

(Политика)